

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus III. De homicidio casuali?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

consignari curent, & faciant, ut expressè habet etiam constitutio. Cùm aliàs nonnulli.

§. 3.

846 Subjungit autem §. 4. *Ne autem Curia secularis prædicta Ministri facultate illos per se, & propria auctoritate extrahendi, & abducendi, sibi olim, ut præfertur, attributa, & per præsentis revocata abutantur, volumus, dictaque auctoritate decernimus, & declaramus, ut Curia secularis, ejusque Judices, & Officiales, ab Ecclesiis, Monasteriis, locisque sacris prædictis, laicum aliquem, ut præfertur, delinquentem, in nullo ex casibus prædictis, sine expressa licentia Episcopi, vel ejus officialis, & cum interventu persona Ecclesiastica ab eo auctoritatem habentis, ad quos solos, & non alios, Episcopis inferiores, etiamsi alii ordinarii sint, aut nullius Diocesis, aut Conservatores ab hac sede specialiter, vel generaliter deputati, prædictam licentiam dandi, facultas pertineat. Occurrente autem casu in loco exempto, & nullius Diocesis, tunc ad Episcopum viciniorum devolvatur hæc cognitio, & non ad alios, capere, extrahere, aut incarcerare non possint, nisi eo casu, quo ipse Episcopus, & dicta persona Ecclesiastica requisita, illos in delictis superius expressis culpabiles, tradere, aut captura & carcerationi intervenire, & assistere recusaverit, tuncque reverentia Ecclesie & locis sacris debita memores prædictos delinquentes, minori quo id fieri poterit, cum scandalis, & tumultu extrahere curent.*

847 Eadem auctoritate §. 5. statuit, quòd delinquentes Laici prædicti, postquam, ut præfertur, ab Ecclesiis, locisque sacris extracti, & capti fuerint, ad carceres Curie Ecclesiasticæ reponi, & ibi sub tuto, & firmo carcere, ac opportuna custodia, data illis, si opus fuerit, per Curiam secularem, detineri debeant, nec inde extrahi, Curiaque seculari prædicta consignari, nec tradi possint, nisi cognito prius per Episcopum, seu ab eo deputatum, an ipsi verè crimina superius expressa commiserint? tuncque demum, de mandato Episcopi, per Judicem Ecclesiasticum, Curia seculari, quacunque appellatione postposita, consignentur.

848 Dices: inter crimina excepta, non ponitur quodcumque homicidium ex insidiis, sed solum crimen eorum, qui viatores ex insidiis aggrediuntur; ergo, qui occultans se in urbe, vel domo, inimicum suum certo tempore transire solitum expectat, & nihil tale metuens ex proposito occidit, non

incurrit poenam privationis a syli Ecclesiastici; patet consequentia; cùm enim hæc constitutio sit odiosa, privans beneficio reus criminum concessio, strictè intelligi debet, nec extendi, nisi ad reos criminis, qui ex insidiis viatoribus structis illos occiderunt. Et multò probabilius esse, quòd hæc constitutio sit favorabilis; cùm reverà directè intendat favorem, & reverentiam Ecclesiarum, quæ vehementer dehonoraæ fuerunt per Laicorum abusus, ex qualibet rationis paritate judicantium, licere sibi reos, ad Ecclesiam, vel Monasterium confugas, (modò delictum aliquam similitudinem habuerit cum alio, cui jus a syli ademptum erat) de Ecclesiis etiam vi extrahere, magno Scandalo, divini honoris, & Ecclesiarum irreverentiæ, & immunitatis Ecclesiasticæ contemptu, ut liquet ex ipso proœmio dictæ constitutionis. Hinc ad object. Et dato antecedente N. consec. cujus probatio negandâ est quoad eam partem, quâ dicit, dispositionem dictæ constitutionis, odiosam esse, accedit, quòd terminus Viator propriè dicitur de eo, qui per viam tendit, ut notat Pereyra in Elucidar. n. 1420. licet etiam usurpetur pro itinerantibus.

ARTICULUS. III.

De homicidio casuali?

849 Quid sit homicidium casuale, prout hic accipitur in ordine ad incurrendam irregularitatem ex delicto, diximus n. 809. Non agimus hic de homicidio plene casuali, quod scilicet nec directè, ne indirectè est voluntarium; sed de illo, quod directè involuntarium est, indirectè autem voluntarium, scilicet in causâ ex qua non quidem per se, & necessariò sequitur, sed sequitur tamen, ut plurimum, & communiter; ut si quis percutiat foeminam prægnantem, unde abortus oritur. Hoc præsupposito; not. dupliciter homicidium imputari ad culpam illi, à quo fit casualiter, hoc est præter intentionem cum aliqua culpa; primò quando sequitur homicidium ex ejus actione illicita, quæ quidem directè voluntaria sit, sic tamen, ut homicidium inde secutum, sit aliquo saltem modo voluntarium in causâ per accidens, modo explicato. Secundò quia sequitur ex actione quidem licita secundum se, non tamen adhibita sufficienti diligentia,

tiā, ne ex illa talis effectus sequatur, his præmissis.

850 R. 1. propter homicidium omnino involuntarium, seu casuale, nullam incurripœnam, nullam irregularitatem ex delicto; quia sic caret omni culpā V. Clement. unicam h. t. cuius hæc sunt verba: *si furiosus, aut infans, seu dormiens hominem occiderit, vel occidat, nullam ex hoc irregularitatem incurrit. Et idem de illo censemus, qui mortem aliter vitare non valens, suum occidit, vel mutilat invasorem.*

851 R. 2. eum, qui dat operam rei licite, ex qua per accidens sequitur homicidium præter intentionem, prius adhibitā debitā diligentia, nullam irregularitatem, nullam poenam incurrit; deducitur ex c. dilectus 13. ibi: *Mandamus, quatenus, si ita est, cum idem Capellanus nec voluntate, nec actu, homicidium perpetravit, nec dedit operam illicitæ rei, non impedias, quominus divina possit officia celebrare.* Idem habetur in duobus sequentibus, nimirum in c. ex literis 14. c. ex literis 15. h. t. & pluribus aliis, eodem, & ratio est; quia tunc caret omni culpā. Dixi, prius adhibitā debitā diligentia. Nam eā omiſſa, dans operam rei secundum felicitatē, quā posita sequitur mors alterius, fit irregularis c. Presbyterum 7. h. t. quod summatur sic in Rubrica: *homicidium casuale imputatur ei, qui dabit operam rei licite, si non adhibuit diligentiam, quam debuit.* Idem habetur in c. continebatur 8. eod. sed hoc limitandum est juxta dicenda in sequentibus à n. 853. potest enim ea actio de se esse licita, & periculosa; quo solum casu dictum procedit, si periculum prævisum est; non autem, secus.

852 Si quæras, quando ad effectum incurrendæ hujus irregularitatis censeatur, non fuisse adhibita debita diligentia in casu prædicto? R. 1. in foro externo tunc censeretur non adhibitam, quando intercessit culpa juridica, vel lata, seu crassa, vel etiam levis de quo V. dicenda à n. 898. in foro tamen conscientie tunc solum, quando intercessit culpa Theologica, seu peccatum; & probabilius mortale, cum poena (nimirum irregularitas ex delicto) gravis sit.

853 Si quæras 2. an fiat irregularis, qui facit actionem illicitam, ex qua re ipsa sequitur aliquod homicidium casuale, seu præter intentionem, quamvis omnem diligentiam adhibuerit ad illud cavendum? pro resol. not. illam actionem posse esse, vel

non esse, periculosam. Periculosa est, si suapte natura apta, & ordinata est, ad inferendam mortem, & consequenter ratione talis periculi specialiter prohibita; secus dicitur non periculosa; his præmissis: R. 1. eum, qui operam rei illicitæ, sed non periculosa, ex qua præter ejus intentionem sequitur homicidium, non fieri irregularem, si prius omnem diligentiam, quam debuit, illud cavendi adhibuit, quia sic homicidium nullo modo illi voluntarium est, R. 2. eum irregularem fieri, qui licet adhibeat debitam diligentiam, dedit operam rei ipsi illicitæ, ac periculosa, ex qua sequitur homicidium, quia sic homicidium est illi voluntarium in causa prohibita ratione periculi, c. Tua nos 19. h. t. sed hoc intellige, si intercessit culpa gravis in cavendo periculo, juxta n. 852. vel alio titulo de quo num. seqq.

Dices: nullus fit irregularis, qui adhibitā 854 omni diligentia dat operam rei licite, ex qua præter intentionem sequitur homicidium; ergo à contrario fit irregularis omnis ille, ex cujus actione illicita sequitur homicidium, licet omnem adhibuerit diligentiam. R. 1. argumentum à sensu contrario in poenalibus, & odiosis non habere locum R. 2. disting. conseq. ergo à contrario fit irregularis omnis ille, ex cujus actione illicita, & periculosa, sequitur homicidium. C. ex cujus actione illicita sed non periculosa sequitur homicidium, nego conseq. Nam expressi juris est, irregularitatem non incurri, nisi in casibus jure expressis, homicidium autem ex actione illicita, sed non periculosa, non est casus in jure expressus, cui imponitur irregularitas; ergo. Quod autem casus homicidii secuti ex actione illicita & periculosa, licet omnis diligentia sit adhibita quoad cavendum periculum, sit expressus in jure, constat ex c. Tua nos 19. h. t. ubi declaratur, irregularis sacerdos propter mortem secutam ex apostemate mulieri aperto in gutture, licet omnem diligentiam adhibuerit quoad cavendum periculum; non tamen quoad actionem sibi alio titulo veritam. Sunt enim plures actiones propter commune periculum homicidii specialiter prohibita Clericis, qui sunt in sacris constituti, ut pugnare in bello, explodere tormentum, exercere chirurgiam per adustionem, vel incisionem &c. ex c. sententiam sanguinis 19. Ne Clerici vel Monachi. Dixi qui sunt in sacris constituti. Nam Clericis inferioribus, etiam beneficiatis, cum

cum debita diligentia chirurgiam exercen-
tibus, licet ex ea sequatur mors; non impo-
nitur irregularitas, nec obstat c. *ad aures*, de
ætate, & qualitate, ubi videtur colligi, etiam
in minoribus constitutum irregularem fieri,
si cum periculo mortis curet ægros, eaque
sequatur. Nam, ut notat Layman, ibid. n. 1.
eo loco ideo dictus Clericus irregularis de-
claratus est, quia defecit in probatione *de-
bita diligentia adhibita*, & falsus est, quod
plures ex medicinis suis periculum mortis
incurrerint.

855 Dices: ergo saltem Medicus, vel Chi-
rurgus Laicus irregularis erit, æquè, ac Cle-
ricus in sacris, si ei exercitium Chirurgiæ pro-
hibitum sit, & ex eo sequatur mors, licet om-
nem cavendi diligentiam adhibuerit. R.
cum distinctione, si ei prohibitum sit ratione
periculi homicidii C. si ex alio capite, N. il-
latum. Laicis autem non est exercitium
Chirurgiæ prohibitum ratione dicti periculi,
sed tantum Clericis. Ad extremum not. 1.
irregularitatem ex homicidio casuali, nimi-
rum solum indirectè voluntario supponere
voluntarium in causa graviter mala. Nam
pœna gravis est, consequenter talis esse de-
bet etiam culpa, atque adeo negligentia,
cujus voluntariè admissa titulo, effectus ex
tali causa secutus, in causa voluntarius dicitur.
Not. 2. irregularitatem ex homicidio
casuali, sed in causa culpabili admissa, non
esse tam difficilis dispensationis, ac est ea,
quæ incurritur ex homicidio directè volun-
tario ac injusto, quale solum est, quod sit ex
proposito, ut diximus in superioribus.

ARTICULUS IV.

De homicidio justo, & defensivo.

856 Communis doctrina est, homicidiis
defensivis, nimirum commissis, pro-
pter necessariam vitæ, vel sin corporis de-
fensionem, servato moderamine inculpa-
tæ tutelæ, nullam esse in jure decretam ir-
regularitatem, ut constat ex c. *jus naturale* 7.
dist. 1. ibi: *violentiæ per vim repulsio. Nam
hoc nunquam injustum, sed naturale, æquum-
que habetur.* Item ex c. *significasti* 18. h. t. ibi:
*quamvis vim vi repellere, omnia jura permitt-
tant &c.* & Clement. *si fuivissus*, h. t. cujus
verba retulimus supra n. 850. Et hoc pro-
cedit, sive Laicus, sive Clericus ex tali ne-
cessitate alium occidat; cuilibet enim licet
naturali jure vim vi repellere. Hujus ulte-

rior ratio est; quia ad irregularitatem con-
trahendam ex homicidio, privatâ authori-
tate factò, requiritur culpa, ut docet Co-
varr. in cit. Clement. p. 3. patetque ex ipso
textu; sen in dato casu nulla est culpa, cum
jure naturæ id liceat, ergo; his præ-
missis:

Quæres 1. an incurrat irregularitatem, 857
qui occidit injustum invasorem, ob necessa-
riam defensionem honoris, & famæ? R.
talem occisorem non fieri irregularem oc-
cidendo (servato moderamine inculpatæ
tutelæ) si non potest fugere illud malum si-
ne notabili, & gravi ignominia, & dedeco-
re sui honoris; secus si potest; ita Suarez,
d. 40. de Censur. sect. 1. à n. 5. quia malum
illud, sub talibus circumstantiis, est mora-
liter inevitabile. Ratio ulterior est ex n.
seqq. quia talis nec incurrit irregularitatem
ex delicto, nec *citra delictum*. *Non ex deli-
cto*; quia jure naturali licet vim vi repellere,
quantum necessarium est, ne quis injustè læ-
datur; ergo cum talis necessaria defensio
careat culpâ; carebit etiam delicti pœnâ.
Non etiam *citra delictum*; nam nulla ir-
regularitas est homicidio citra delictum fa-
cto statuta, nisi Ministris justitiæ, & Militi-
bus propter defectum lenitatis, seu perfectæ
significationis sacramentalis, in Ecclesiæ
Ministris requisitæ, ut rectè not. Castropal.
cit. n. 8. in fine.

Dixi: *servato moderamine inculpatæ tu-
telæ*; si enim hoc non observetur, sed ex-
cedatur, omnino dicendum est, irregula-
rem fieri ex c. *suscipimus* 10. ibi *quia expe-
diebat, potius post tunicam, relinquere pal-
lium &c. abstinere ab altaris ministerio c.
significasti*, 18. h. t. *quamvis vim vi repelle-
re, omnia jura permittant; qui tamen id fi-
eri debet cum moderamine inculpatæ tutelæ,
non ad sumendam vindictam, sed ad inju-
riam propulsandam, non videtur idem sacer-
dos à pœna homicidii penitus excusari, tum
ratione instrumenti, cum quo percussit; tum
ratione partis, in qua ille percussus est.*

Si petas, in quo consistat hoc mode- 858
ramen? R. cum Barbof. in c. *significasti*, h. t.
n. 3. moderamen in culpa tutelæ, seu defen-
sionem inculpatam in eo consistere, quod
quis alterum occidat coactus inevitabili ne-
cessitate, vi cujus alio modo se, vel sua sal-
vare non potuerit ab injuria. Ex quo sequi-
tur 1. non servari moderamen inculpatæ tu-
telæ, si occisio, vel mutilatio alterius fiat *ad
vindictam*, & non ad injuriam repellendam,